

Høring – regler om fellesordninger innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

Høringsnotat x. september 2024

Sammendrag

Kirkerådet sender på høring forslag til regler for fellesordninger for digitalisering i Den norske kirke. Forslagene følger opp Kirkemøtes vedtak i sak 10/24 *Organisasjonsutvikling – strategi for fellesløsninger i Den norske kirke*.

Reglene handler om hvordan digitaliseringsarbeidet styres, og hvordan data skal behandles og forvaltes: Forslaget innebærer at Kirkemøtet skal regelfeste hovedtrekkene i dagens samstyringsmodell for digitalisering og i den avtalte fellesordningen for personvern- og informasjonssikkerhetsarbeid, og at Kirkerådet får myndighet til å utfylle disse. Videre inneholder forslaget noen prinsipper for dataforvaltning i Den norske kirke, og det gir Kirkerådet myndighet til å fastsette flere regler for registrering og bruk av data.

Kirkerådet mener disse forslagene er nødvendige for å møte Den norske kirkes utfordringer: stadig større krav til effektivisering, en aktiv og inkluderende medlemskontakt og at flest mulig av kirkens ressurser brukes til kjerneoppgaver. Fellesløsninger og krav til dataforvaltning vil også styrke personvernet og informasjonssikkerheten.

Digitaliseringsstyret, programstyret og den nasjonale referansegruppen med representanter for de tillitsvalgte har gitt innspill til høringsnotatet.

Høringen sendes til alle kirkelige fellesråd / menighetsråd med fellesrådsfunksjoner (heretter omtalt som fellesråd), bispedømmerådene, Norges kirkevergelag, KA og fagforeninger. Høringen er åpen, og alle som ønsker, kan gi uttalelse.

1. Hva høringen handler om

1.1. Bestillingen fra Kirkemøtet 2024

Forslaget følger opp Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/24 *Organisasjonsutvikling – strategi for fellesløsninger i Den norske kirke*:

«Kirkemøtet har som målsetting at ressurser kan flyttes fra administrative oppgaver til kirkens kjerneoppgaver. Kirkemøtet vil derfor at Den norske kirke tar i bruk fellesløsninger som gjør kirken tilgjengelig for alle medlemmer og bidrar til å bygge en god og samlende kultur i hele kirken.»

Kirkemøtet ville at det skal legges til rette for brukervennlige digitale selvbetjeningsløsninger, økt bruk av fellesløsninger for alle medarbeidere og mer samhandling i kirken. For å oppnå dette ba Kirkemøtet om at den godt fungerende samstyringsmodellen for digitalisering videreutvikles, og at det utarbeides et mer permanent rammeverk for styring og organisering av digitaliseringsarbeidet, godt forankret i regelverk. Kirkemøtet ba videre om at det utarbeides forslag til digitaliseringsvennlig regelverk og felles praksis som alle enheter benytter. Dette for å sikre blant annet personvern og informasjonssikkerhet. Kirkemøtet ønsket at data skal deles og eies i fellesskap i Den norske kirke, og at data skal gjenbrukes.

Kirkemøtet la til grunn at fagforeningene må sikres medvirkning i utvikling av fellesløsninger. Kirkemøtet understreket også at videre satsing på fellesløsninger er avhengig av felles finansiering, og av at det settes av ressurser til endringsprosesser og opplæring. Kirkemøtet ba også om at ulike finansieringsmodeller utredes.

Saken som nå er på høring, handler om hvordan Den norske kirke best kan utvikle digitale fellesløsninger og ordninger for personvern og informasjonssikkerhet videre. Forslagene er tuftet på erfaring med dagens samstyringsmodell, undersøkelser og tilbakemeldinger fra kirkelige fellesråd og informanter som arbeider i sokn. I en kartlegging høsten 2022 om behov i lokale staber, så et flertall av informantene behov for å effektivisere arbeidsprosesser og for felles IT-løsninger for kirken, som for eksempel felles e-post-adresse for alle som jobber i kirken. Flere ønsket å bruke mer tid på kontakt med mennesker og påpekte at besparelser bør brukes på å utføre kirkens samfunnsoppdrag.

1.2. Samstyring og myndighet

Denne høringen gjelder forslag om at Kirkemøtet skal vedta dagens digitaliseringsstyre og sikkerhetsutvalg som utvalg for hele kirken (samstyring), forslag om noen prinsipper for dataforvaltning og om at Kirkerådet skal pålegges videre regelarbeid. Det foreslås å kalle digitaliseringsutvalget for *utvalg* istedenfor styre, for å skille det fra de folkevalgte organene med styringsoppgaver og styrefunksjoner i Den norske kirke.

Hensikten med forslagene er å etablere samstyring som kan sørge for flere digitale fellesløsninger for alle medarbeidere og felles rutiner og regler for hvordan de brukes. Arbeidet forankres i kirkens nasjonale, demokratisk valgte organer (Kirkemøtet og Kirkerådet). Samstyringen skjer i utvalg der administrative representanter for både soknene og rettssubjektet Den norske kirke deltar. Dette skal gjøre det enklere å bli involvert i beslutninger om og utvikling av digitaliseringsarbeidet.

Soknet er den grunnleggende enheten i Den norske kirke og har autonomi som eget rettssubjekt (trossamfunnsloven § 11). Samtidig har Kirkemøtet myndighet til å gi nærmere bestemmelser om kirkens organisering (trossamfunnsloven § 12 andre ledd og ulovfestet rett). Kirkerådet iverksetter Kirkemøtets beslutninger og leder kirkens arbeid på nasjonalt nivå (kirkeordning for Den norske kirke § 30). Kirkerådet legger til grunn at samstyringsmodellen og regelverket som foreslås i denne saken, ligger

innenfor Kirkemøtets organiseringskompetanse. Utvalgene som foreslås videreført fra dagens samstyring innen digitalisering, får mandat fra Kirkemøtet og Kirkerådet. Gjennom bred og representativ sammensetning av utvalgene sikres forankring og reell samstyring. Dette legger til rette for enhetlig og effektiv forvaltning og sammenheng i hele trossamfunnet, som påpekt i Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/22 om fremtidig organisering av kirke. Kirkemøtet har også pekt på at dagens organisering kan videreutvikles gjennom fellesløsninger og kulturbygging, se sak KM 05/23.

Forslagene skal sørge for at ansatte, ledere og kirkens organer i soknene, bispedømmene og nasjonalt kan påvirke ordningene, praksis og avgjørelser om digitale fellesløsninger.

Forslagene regelfester eksisterende samarbeid og avtalte ordninger og bygger videre på dette. Det er en forskjell mellom avtalte og regelbaserte ordninger at det enkelte kirkelige organet kan «melde seg ut» av avtaler. Målet med fellesordninger for digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet er imidlertid nettopp at de skal omfatte alle. En avtale med 350 parter (alle fellesråd og Kirkerådet) er også vanskelig å vedlikeholde, blant annet ved at endringer kan kreve 350 nye signaturer. Fellesordninger (samstyring) og regler om bruk av fellesløsninger kan påvirke økonomiske prioriteringer og oppgaveutførelse i det enkelte kirkelige organet.

For å tydeliggjøre dagens situasjon, utfordringer og mulige løsninger gis det i kapittel 2 noen eksempler på kirkens digitaliseringsarbeid i dag og utfordringer knyttet til disse. Det beskrives konsekvenser av at alle bruker fellesløsninger og har felles praksis, og også konsekvenser av å eventuelt ikke gå videre med forslagene. I kapittel 3 følger forslaget til regelvedtak i Kirkemøtet som Kirkerådet ønsker innspill til i høringen, og nærmere forklaring til de enkelte reglene. Til slutt i kapittel 4 beskrives økonomiske og administrative konsekvenser av vedtaksforslaget og noen utgangspunkter for finansieringsmodeller.

2. Utfordringer og forslag til løsninger

Fellesløsninger er nødvendige for å gi kirkens medlemmer et godt tilbud og kirkens ansatte gode arbeidsverktøy. Spørsmålet og utfordringen er hvordan kirken samler seg om fellesløsninger og felles praksis.

Den norske kirke har i lang tid arbeidet med digitalisering. Arbeidet har blant annet skjedd gjennom en avtale- og konsensusbasert samarbeidsmodell med representanter fra fellesråd, Kirkerådet og KA i et felles digitaliseringsstyre og sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet (heretter sikkerhetsutvalget).

Felles infrastruktur og digitale fellesløsninger er gradvis forbedret og utvidet til nye områder. Dagens digitale fellesløsninger kan deles inn i tre kategorier:

1. Obligatorisk og kostnadsfri for bruker (f.eks. medlemsregisteret og løsning for kirkevalg)

2. Anbefalt og kostnadsfri for bruker (f.eks. Skjer i kirken, Kirka vår, intranett, nøkkeltall/statistikk, læringsplattform og varslingssystem)
3. Anbefalt og med brukerbetaling (f.eks. Kirkens lokale skrivebord og felles nettsider på kirken.no)

Ingen av dagens obligatoriske fellesløsninger har brukerbetaling.

Til tross for godt samarbeid har kirken fortsatt for mange parallelle løsninger som brukes til samme oppgave. Rutiner og praksis varierer, og innsamlet data blir ikke gjenbrukt eller har varierende kvalitet. Dette er kostbart, lite effektivt, truer informasjonssikkerheten og fører til unødvendige forskjeller både for menigheter og folk som er i kontakt med kirken. Kirkemøtet har derfor bedt om forslag til et mer permanent rammeverk for digitaliseringsarbeidet.

Den norske kirkes utfordringer på dette feltet ligner utfordringer innen det offentlige. Staten og kommunene arbeider også med økt samstyring om digitalisering og utvikling av mer digitaliseringsvennlig regelverk. For å løse dagens utfordringer må man forbi dagens oppdelte styrings- og finansieringsstruktur. Behovet for felles styring og finansiering er også sterkt uttrykt i offentlig sektor.

2.1. Kontakt med medlemmer

Menighetenes dialog med medlemmer, og folks behov for selvbetjeningsløsninger, krever god forvaltning av kontaktinformasjon (til både medlemmer og andre). Dette gjelder data som e-post, telefonnummer, adresse, interesser og relasjoner. Slik informasjon er sentral for målrettet kommunikasjon og for å overholde personvernkrav.

I dag finnes slik kontaktinformasjon dels i medlemsregisteret, dels i menighetens fagsystemer, i regneark på den enkeltes pc, på papirlister eller er ikke registrert noe sted. Opplysningene er altså ikke samlet på ett sted og er i de fleste tilfeller svært vanskelig å vedlikeholde. Hvis alle sokn brukte samme løsning for medlemskontakt og registrerte relevant data etter felles regler i denne løsningen, ville det være enklere å gjøre kirken mer tilgjengelig og relevant for folk – blant annet fordi det hadde muliggjort en mer funksjonsrik nasjonal Min Side-løsning. Det hadde også vært enklere å hente ut statistiske data til nytte for menighet og andre deler av kirken.

Status i dag er at tall skaffes ved å kombinere lokale løsninger, manuell registrering i dagsregisteret (fysisk bok) og medlemsregisteret. Praksis for registrering gjør det vanskelig å få korrekte tall om kirkelige handlinger og aktiviteter.

Konsekvensene av dette er mange:

- a. Mangel på nyttige data om medlemmer og kontakter gir mindre kunnskap om hvem som er kirkens medlemmer, deres behov og forventninger.
- b. Det er tungvint for soknene å sende ut målrettet informasjon til medlemmer og andre interesserte.

- c. Informasjon overføres ikke mellom sokn og følger ikke medlemmer som flytter.
- d. Undervisningsansatte får ikke vite om barn i soknet som er døpt i et annet sokn, for eksempel der mor vokste opp. Det gjør videre oppfølging vanskelig.
- e. Når tall bare er lokalt registrert eller hos den enkelte medarbeider, er det umulig å få fullstendige nøkkeltall om viktige aktiviteter.
- f. Siden kirkens data er mangelfulle, svekkes muligheten til å dokumentere nøkkeltall og kirkens bidrag i samfunnet.

2.2. Basis infrastruktur og kontorstøtte

En felles e-postadresse (kirken.no/kyrkja.no) for alle ansatte i Den norske kirke vil bidra til trygg og entydig kommunikasjon. Felles kalender vil gjøre det enklere å avtale med kolleger i hele kirken. Felles Teams gir sikker kommunikasjon, deling og redigering av dokumenter på tvers av ulike enheter. Én pålogging til alle fellesløsningene er både brukervennlig og tidsbesparende. Med ansatt- og organisasjonsregisteret (ANSORG) på plass vil informasjon fra dette gjøre det enklere å gjennomføre valg av ansatte til bispedømmet, å gi riktige tilganger til fellesløsninger, å gjennomføre medarbeiderundersøkelser og å sende informasjon til faggrupper på tvers.

Status i dag er at ansatte har ulike pålogginger, ulik e-post og kalender – i en del tilfeller som del av kommunens systemer – og ulik bruk av Teams.

Konsekvensene av dette er blant annet:

- a. Diakoner i bispedømmet kan ikke redigere dokumenter sammen i Teams.
- b. Det er vanskelig for prostene å kalle inn til et fellesmøte med sokneprester og kirkeverger i prostiet, hun har ikke tilgang til de andres kalendre.
- c. Ulike pålogginger gjør tilgang til systemene man trenger tungvint, og det er dyrt og vanskelig å administrere.
- d. Når kirken benytter kommunale systemer, bestemmer kommunen sikkerhetsnivået.
- e. Kommunale e-postadresser for kirkelig ansatte gjør at folk tror kirkeansatte jobber i kommunen, og dermed er en del av offentlig myndighet.
- f. Ansatte finner egne løsninger og systemer som utgjør en stor risiko for at personopplysninger kommer på avveie og at informasjonssikkerheten svekkes.
- g. Ansatte bruker privat e-postadresse i sitt arbeid. Dette gjør at kirken fremstår lite profesjonell.

3. Forslag for å løse disse utfordringene

Nedenfor følger forslag til regler Kirkemøtet kan vedta, med begrunnelser og presiseringer, inkludert eksempler på hva Kirkerådet i neste omgang kan regulere som følge av dette forslaget.

3.1. Forslag

Regler om fellesordninger for digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet i Den norske kirke

§ 1 Digitaliseringsutvalg

Digitaliseringsutvalget organiserer og samordner felles digitaliseringsarbeid i Den norske kirke. Utvalget består av ansatte ledere i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Sammensetningen skal sikre representativ deltakelse fra soknene. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver.

§ 2 Sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet

Den norske kirkes sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet (sikkerhetsutvalget) gir felles retningslinjer og råd om personvern og informasjonssikkerhet til kirkelige organer, og fører kontroll med at lovkrav på disse områdene blir fulgt. Sikkerhetsutvalget består av ansatte i lokale, regionale og nasjonale kirkelige organer. Også andre medlemmer kan oppnevnes. Kirkerådet gir nærmere regler om utvalgets sammensetning, oppnevning og oppgaver.

Rettssubjektet Den norske kirke og soknene (ved de kirkelige fellesrådene og menighetsrådene med fellesrådsfunksjoner) finansierer i fellesskap stillinger (herunder personvernombud), tiltak og oppgaver i regi av sikkerhetsutvalget.

Digitaliseringsutvalget fastsetter den økonomiske rammen for arbeidet til sikkerhetsutvalget.

§ 3 Personvernombud

Den norske kirke har et felles personvernombud som ivaretar oppgaver etter personvernlovgivningen på vegne av alle kirkelige organer. Kirkerådet ansetter og har arbeidsgiveransvar for personvernombudet.

§ 4 Felles behandlingsansvar

Soknene og rettssubjektet Den norske kirke har felles behandlingsansvar, jf. personvernforordningen artikkel 26, i forbindelse med medlems- og publikumskontakt Den norske kirke har som trossamfunn. Kirkerådet gir nærmere regler om de behandlingsansvarliges respektive ansvar og roller.

§ 5 Dataforvaltning i Den norske kirke

Følgende prinsipper skal legges til grunn for all forvaltning av data i soknene og rettssubjektet Den norske kirke:

- a. Data som samles inn skal være korrekte, fullstendige, tilgjengelige og aktuelle når medlemmer, rådsmedlemmer, frivillige, ansatte og andre brukergrupper trenger dem.*
- b. Data og informasjon skal behandles i tråd med krav til personvern og informasjonssikkerhet.*
- c. Data som kirken registrerer og forvalter, skal kunne gjenbrukes av alle enheter når det foreligger behandlingsgrunnlag for dette. Kirkelige organer utøver derfor eierskap og ansvar for data i fellesskap.*
- d. Data skal primært lagres i fellesløsninger.*

Kirkerådet gir nærmere regler om krav til hva som skal registreres, hvor data skal registreres, og når de skal registreres.

Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger.

3.2. Hva innebærer de foreslåtte reglene?

3.2.1. §§ 1-3 Digitaliseringsutvalg, sikkerhetsutvalg og personvernombud

Paragraf 1 til 3 i forslaget fastsetter digitaliseringsutvalget, sikkerhetsutvalget og personvernombudet som fellesordninger for kirkens arbeid med digitalisering, informasjonssikkerhet og personvern.

Dagens digitaliseringsstyre og sikkerhetsutvalg er etablert som følge av konkrete behov for administrativt samarbeid og inngår i samstyringsmodellen som er utviklet over tid. Forslaget er å gjøre dette samarbeidet til en forpliktende fellesordning som sikrer bred involvering i beslutninger om og oppfølging av digitaliseringsarbeid i hele kirken. Dette følger opp Kirkemøtets vedtak i KM10/24 og er i tråd med vedtaket i KM 10/22 om videre organisering av kirken som blant annet vektlegger at det skal legges til rette for enhetlig og effektiv forvaltning og sammenheng i hele trossamfunnet selv om grunnstrukturen og arbeidsgiverorganiseringen ikke endres.

Kirkerådet mener Kirkemøtet bør vedta hovedtrekkene i ordningen. Det vil si at Kirkemøtet vedtar utvalgenes overordnede oppgaver og sammensetning. Kirkerådet vil stå for nærmere konkretisering og oppfølging i tråd med Kirkerådets rolle og instruks. Digitaliseringsutvalget og sikkerhetsutvalget vil stå ansvarlig overfor Kirkemøtet og Kirkerådet.

Begge utvalgene består av ansatte, og ikke folkevalgte. Politiske beslutninger må fortsatt tas av folkevalgte organer.

For digitaliseringsutvalget presiseres det at det skal bestå av ansatte *ledere*, og at sammensetningen skal sikre representativ deltakelse fra soknene. Det er ment å videreføre dagens sammensetning der digitaliseringsstyret blant annet består av fem kirkeverger valgt av kirkevergene selv, jf. Kirkerådets vedtak i sak KR 27/22. I saksfremlegget til KR 27/22 uttalte digitaliseringsstyret blant annet at:

«Valget må gjennomføres slik at kirkevergene i styret er representativt sammensatt med god bredde i geografi, kjønn og fellesrådets størrelse. Valget må gjennomføres slik at kirkevergene opplever at de har mulighet til å påvirke hvordan styret er sammensatt.»

Det foreslås at også andre enn ansatte kan oppnevnes. Kirkerådet mener det er naturlig at det oppnevnes en representant fra Hovedorganisasjonen KA, som har en representant i dagens digitaliseringsstyre.

For sikkerhetsutvalget presiseres at det består av ansatte. Nærmere regulering overlates til Kirkerådet. Dagens samstyringsmodell beskriver at

«Medlemmene bør ha kompetanse innen personvern og informasjonssikkerhet og skal representere Den norske kirkes mangfold i oppgaver og struktur.»

Kirkerådet mener dette vil være naturlig å videreføre. Også til sikkerhetsutvalget foreslås det at det kan oppnevnes andre i tillegg til ansatte. Kirkerådet mener det er naturlig at det oppnevnes en representant fra Hovedorganisasjonen KA og en fra Kirkepartner, som begge er representert i dagens sikkerhetsutvalg.

Når Kirkerådet skal regulere utvalgenes oppgaver og sammensetning nærmere, vil utgangspunktet være dagens samstyringsmodell og tilslutningsavtalen del I og II¹, jf. sak KM 10/24 om å videreutvikle samstyringsmodellen.

Dagens digitaliseringsstyre har blant annet i oppgave å:

- bidra til å nå målene i kirkens digitaliseringsstrategi
- oppnevne sikkerhetsutvalget og fastsette økonomiske rammer for det
- organisere digitaliseringsarbeidet hensiktsmessig
- vedta hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger
- prioritere digitaliseringstiltak
- bidra til at tiltak finansieres fra ulike kilder
- være pådriver for digitaliseringsvennlig regelverk og standarder

Dagens sikkerhetsutvalg har blant annet i oppgave å:

- gi retningslinjer, veiledning, og kompetanseheving innen personvern og informasjonssikkerhet, slik at regelverk etterleves
- sørge for oppdaterte behandlingsprotokoller

¹ Avtale om tilslutning til felles personvern- og informasjonssikkerhetsarbeid (del I) og avtale om felles behandlingsansvar (del II)

- initiere risikovurderinger, analyser og tilsyn, og tiltak med utgangspunkt i meldte hendelser og avvik
- beslutte standardmal for databehandleravtaler og etablere oversikt over og følge opp inngåtte avtaler
- initiere og gjennomføre revisjon av leverandører som har inngått databehandleravtale og/eller leverer fellesløsning

Forslaget tar utgangspunkt i dagens finansiering og ansvarsdeling mellom soknenes organer og rettssubjektet Den norske kirke. Det foreslås en fellesfinansiering av sikkerhetsutvalgets arbeid som viderefører det som allerede er tilfelle i dagens tilslutningsavtaler for personvern og informasjonssikkerhet, hvor alle fellestråd og Kirkerådet er med.

Personvernombud er et krav i personvernforordningen artikkel 37 for virksomheter som behandler personopplysninger av en viss mengde eller art. Dette gjelder for alle behandlingsansvarlige i Den norske kirke (se 3.2.2). I dag har kirken et felles personvernombud gjennom tilslutningsavtalen som alle rettssubjektene har inngått. Kirkerådet oppfatter at dette er en ordning som fungerer godt, og bør vedtas som en fellesordning av Kirkemøtet. Alternativet til fellesordning er at hver behandlingsansvarlig må utpeke et personvernombud.

Høringsspørsmål

1. Hvor viktig mener du det er at kirken samler seg om digitale fellesløsninger (på en skala fra 1-6)?
2. Hva i denne saken om fellesordninger innen digitalisering er du mest positiv til?
3. Hva i denne saken om fellesordninger innen digitalisering synes du er mest utfordrende?
4. §§ 1 og 2 Digitaliseringsutvalg og sikkerhetsutvalg for personvern og informasjonssikkerhet
 - a. Er du enig i at dagens samstyring innen digitalisering, personvern og informasjonssikkerhet bør formaliseres som en forpliktende fellesordning? Begrunn svaret.
 - b. Har du kommentarer til regelteksten i § 1 og § 2?
5. § 3 Personvernombud
 - a. Hvordan vurderer du forslaget om å fastsette personvernombudet som en fellesressurs for Den norske kirke?

3.2.2. § 4 Felles behandlingsansvar for personopplysninger

Kirken behandler mange personopplysninger. Den som har ansvar for at dette gjøres korrekt, kalles behandlingsansvarlig. Definisjonen i personvernforordningen artikkel 4. nr. 7 er:

«en fysisk eller juridisk person, en offentlig myndighet, en institusjon eller ethvert annet organ som alene eller sammen med andre bestemmer formålet med behandlingen av personopplysninger og hvilke midler som skal benyttes, (...)».

Den norske kirke består av mange rettssubjekter og organer, og dermed flere behandlingsansvarlige. Samtidig behandler de i stor grad de samme personopplysningene for samme formål. Når flere behandlingsansvarlige i fellesskap bestemmer formål og midler, skal de ha felles behandlingsansvar etter personvernforordningen artikkel 26, og fordeling av ansvar må avtales eller reguleres nærmere.

I dag er felles behandlingsansvar i Den norske kirke regulert i [forskrift om Den norske kirkes medlemsregister § 4](#) og tilslutningsavtalen del II (behandlingsansvar i forbindelse med medlems- og publikumskontakt Den norske kirke har som trossamfunn). Behandlingsansvar *som arbeidsgiver og gravplassmyndighet* er ikke felles.

Forslaget i denne saken er at Kirkemøtet viderefører dette, og at Kirkerådet gir nærmere regler om ansvarsdeling og roller. Dette innebærer at tilslutningsavtalens del II vil bli erstattet av vedtak fra Kirkerådet. Avtalen gjelder inntil dette er gjort. Det er et naturlig utgangspunkt å videreføre innholdet i dagens avtale.

Høringsspørsmål

6. § 4 Felles behandlingsansvar

- a. Støtter du forslaget om at Kirkemøtet fastsetter felles behandlingsansvar i forbindelse med publikums- og medlemskontakt Den norske kirke har som trossamfunn? Begrunn svaret.

3.2.3. § 5 Dataforvaltning i Den norske kirke

Forslaget i § 5 første ledd er at Kirkemøtet fastsetter fire generelle prinsipper for dataforvaltning som anses nødvendige for å nå målene om effektivisering, frigjøring av ressurser til kjerneaktivitet og økt selvbetjening. Data som registreres er grunnlaget for god og relevant informasjon, som igjen gir mulighet for innsikt og kunnskap. Data skal være fullstendige og til å stole på (integritet), tilgjengelige når du trenger dem, og skjermet mot dem som ikke skal ha tilgang (konfidensialitet). Dette er allerede krav i personvernlovgivningen.

I § 5 andre ledd foreslås at Kirkerådet får myndighet til å gi felles regler om hva som skal registreres, hvor og når. Det er ikke noe nytt med felles regler for registrering i kirken. Forskrift om Den norske kirkes medlemsregister har en rekke bestemmelser om opplysninger som skal registreres. Generelt er mye av Den norske kirkes oppgaveutførelse rammet inn av regelverk. Poenget i denne saken er å sikre at den som regulerer (Kirkerådet) er seg bevisst å regulere på en måte som underbygger prosesser som støttes av digitale verktøy (digitaliseringsvennlig regelverk). Arbeidet for bedre tjenester, digitale løsninger og regler, må henge tett sammen.

For øyeblikket er det for eksempel behov for at Kirkerådet lager regler for bruk og løpende oppdatering av data i:

- Den norske kirkes digitale fellesløsninger for kirkelige handlinger, gudstjenester, menighetsaktiviteter og medlemsoppfølging (herunder utfyllende regler for medlemsregisteret, jf. medlemsregisterforskriften § 13.)
- Den norske kirkes fellesløsning for ansatt- og organisasjonsinformasjon (ANSORG)
- Den norske kirkes digitale fellesløsninger for støtte til rådsarbeid (som felles register over alle rådsmedlemmer og «Kirka vår»)

Dette er områder der det pågår arbeid med fellesløsninger, og er konkrete behov for regulering for at arbeidet skal ha ønsket effekt.

Dagens digitaliseringsstyre har prioritert videre arbeid med å etablere fellesløsninger for kirkelige handlinger og menighetsaktiviteter. Dette er viktig for å sikre kvalitet på data og mulighet for gjenbruk av informasjon. Dette er avgjørende for god medlemsoppfølging og medlemsdialog (jf. Kirkemøtets ønske i sak KM 10/24), men også i forbindelse med nøkkeltall og statistikk.

Kirken har etablert et felles register over alle ansatte og oversikt over kirkens organisering (ANSORG). Det var nødvendig med samtykke fra arbeidsgiverne i alle enhetene i kirken (de behandlingsansvarlige) for å få det til. Kirken har imidlertid et permanent behov for å forvalte et samlet register over alle ansatte for å kunne gi nødvendig informasjon til de ansatte, delta i for eksempel medarbeiderundersøkelser, og for at de får de riktige tilganger til systemer de trenger i arbeidet. Regelverk om dette må vise hvilke data som kan innhentes, og behandlingsgrunnet for dette – slik dagens avtaler gjør.

Det er et lignende behov for felles forvaltning av informasjon om alle rådsmedlemmer og gi dem tilganger til systemer de trenger.

I forslaget § 5 tredje ledd foreslås at:

«Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere hvilke systemer som skal være anbefalte fellesløsninger, og hvilke som skal være obligatoriske fellesløsninger.»

Poenget her er muligheten til å definere noen systemer som anbefalte fellesløsninger og andre som obligatoriske fellesløsninger. Allerede etter dagens samstyringsmodell har digitaliseringsstyret definert mange systemer som anbefalte fellesløsninger (både med og uten brukerbetaling). Det betyr at det er avklart hvem som har ansvar for løsningen, at den inngår i kirkens totale løsningslandskap og at digitaliseringsstyret gir innspill til prioriteringer i utvikling av løsningen.

Fellesløsningene skal dekke behov kirken har. Anbefalte fellesløsninger kan også ha denne statusen en periode for så å bli obligatorisk senere. Kirkerådet mener at digitaliseringsutvalget bør kunne gis mandat til å definere hvilke løsninger som skal

være obligatoriske. I disse avgjørelsene vil det være svært viktig å bruke samstyringsmodellens prinsipper for medvirkning. Det bør være gode grunner for at et system skal gjøres obligatorisk. Det må legges stor vekt på gevinster og økonomiske konsekvenser, og hvem og hvor mange som berøres positivt og eventuelt negativt. Dette gjelder uavhengig av hvordan løsningen finansieres, men særlig hvis løsningen finansieres av den enkelte enhet. Endringsprosesser er ressurskrevende, og det må tas særlig hensyn til små fellesråd/menighetsråd i ettsoknskommuner.

Digitaliseringsutvalget vil ha ansvar for å bidra til måloppnåelse og gevinster av fellesløsningene samt å finne best mulig finansieringsmodeller.

For å sikre at de foreslåtte fellesordningene og digitale fellesløsningene oppfyller sine mål og tilpasses endrede behov, er det avgjørende med kontinuerlig læring og evaluering.

Høringsspørsmål

7. Har du kommentarer til de foreslåtte prinsippene for dataforvaltning i Den norske kirke i § 5 første ledd bokstav a-d?
8. Støtter du forslaget om at Kirkerådet kan gi digitaliseringsutvalget mandat til å definere anbefalte og obligatoriske fellesløsninger? Hvilke kriterier bør ligge til grunn for slike beslutninger?
9. Hva synes du om forslaget om at Kirkerådet kan gi regler om krav til hva som skal registreres, hvor og når?

4. Økonomiske/administrative konsekvenser

Fellesordningene innen digitalisering som foreslås i denne saken, er i hovedsak en videreføring av eksisterende samarbeid og avtaler som er godt innarbeidet. Reglene som foreslås, har få økonomiske eller administrative konsekvenser i seg selv. Fellesfinansiering av tiltak i regi av sikkerhetsutvalget pålegges i stedet for å følge av avtale. Kostnader knyttet til sikkerhetsutvalgets arbeid (3,5 millioner i 2024) er i dag fordelt 50/50 mellom soknene og rettssubjektet Den norske kirke.

Det nye og som vil kunne få økonomiske og administrative konsekvenser i forlengelsen av dette forslaget, er at:

- Kirkerådet gir nærmere regler
- Digitale fellesløsninger kan gjøres obligatoriske

De konkrete konsekvensene av dette må avveies av Kirkerådet, digitaliseringsutvalget og sikkerhetsutvalget. Særlig beslutninger om innføring av obligatoriske fellesløsninger må forankres godt i enhetene som skal finansiere disse. Det må blant

annet tas hensyn til enhetenes størrelse, økonomiske forutsetninger, hvilke systemer det vurderes å bytte fra eller til, for hvor mange og hva den felles gevinsten er.

For å nå målet om flere digitale fellesløsninger må kirken samlet sett investere i gode fellesløsninger, være innstilt på å endre digitale verktøy og rutiner, og sette av ressurser til opplæring.

Nedenfor beskrives dagens finansielle rammebetingelser og utgangspunkter for finansieringsmodeller jf. Kirkemøtets ønske i sak KM 10/24.

4.1 utfordringer og muligheter innenfor dagens finansieringsmodell

Den norske kirke er finansiert av kommunene og staten etter trossamfunnsloven § 14. Grovt sett gir staten tilskudd til prestedtjenesten og kirken regionalt (bispedømmeråd) og nasjonalt (Kirkerådet mm.), mens kommunene gir tilskudd til kirken lokalt (sokn/fellesråd), herunder lokal bemanning og administrativ hjelp. Kommunen kan etter avtale med soknet yte tjenester i stedet for tilskudd.

Ordningen ble utformet i en tid der det var enklere å skille ut hva som naturlig var inkludert i tilstrekkelig administrativ hjelp og infrastruktur, som kontor, blyant, papir, telefon og skrivemaskin. I dag er bildet annerledes. Administrativ hjelp skjer via dataløsninger, som er bygget for å samhandle på en helt annen måte enn forrige århundres analoge arbeidsform.

Mange steder medfører tjenesteytingsavtalene at soknene er koblet inn i kommunale digitale løsninger i stedet for kirkens. Tjenesteytingsavtalene knyttet til digitale verktøy er til hinder for å få til felles digitaliseringsarbeid og sikre etterlevelse av krav til personvern og informasjonssikkerhet. En utfordring er hvordan avtalene prises og hvordan tjenester skal regnes om til tilskudd. Det kan ofte være vanskelig å komme seg ut av en tjenesteytingsavtale og heller få tilskudd tilsvarende de reelle behov og kostnader, som kan brukes på kirkens fellesløsninger.

Kirkerådet har økt sitt budsjett innen digitalisering de siste årene og tilbyr fellesløsninger som gjør tjenester lettere tilgjengelig, arbeidshverdagen enklere og styrker samhandlingen.

Det som ofte er utfordringen, er å få finansiert innledende innsiktsarbeid for nye fellesløsninger og en permanent organisering av forvaltning og utvikling. I dag dekker systemeieren (oftest Kirkerådet) alle kostnader knyttet til anskaffelse og etablering av fellesløsninger. Fremover må fellesrådene og Kirkerådet i fellesskap utnytte sin samlede evne til å finansiere digitaliseringsarbeidet. En mulig modell er å kombinere brukerbetaling, nasjonal betaling og spleiselag i ulike varianter. I dag er det felles betaling av sikkerhetsutvalgets arbeid fra alle fellesråd og Kirkerådet. KA har også en frivillig digitaliseringsavgift blant medlemmer fra fellesrådene. Denne blir brukt i kirkens digitaliseringsarbeid. Å finne gode modeller her vil være en av de viktigste oppgavene for digitaliseringsutvalget å følge opp.

4.2 Medbestemmelse for arbeidstakere

Denne saken gjelder organisatoriske ordninger som besluttes av kirkens folkevalgte organer, Kirkemøtet og Kirkerådet. Arbeidstakerorganisasjoner i kirken involveres som høringsinstanser. Ved valg og innføring av konkrete digitale fellesløsninger og fastsetting av rutiner som påvirker ansattes arbeidshverdag, skal informasjon og medbestemmelse ivaretas i tråd med gjeldende arbeidsrettslige regler og avtaler.

5. Relevante dokumenter

1. [Kirkemøtets vedtak i sak KM 10/22 Kirkelig organisering \(vedtakspunkt 1. f \)](#)
2. [Kirkerådets vedtak i sak KR 85/20 om digitaliseringsstrategi](#)
3. [Kirkerådets vedtak i sak KR 27/22 om digitaliseringsstyrets sammensetning](#)
4. [Samstyringsmodell for digitalisering i Den norske kirke \(per april 2024\)](#)
5. [Digitaliseringsstrategi for Den norske kirke](#)
6. Tilslutningsavtalen om personvern og informasjonssikkerhetsarbeid.
 - a. [Tilslutningsavtalen del I](#) – OBS: beskrivelsen av sikkerhetsutvalgets mandat og sammensetning her er ikke oppdatert med de endringene som er gjort i samstyringsmodellen.
 - b. [Tilslutningsavtalen del II - felles behandlingsansvar](#)
7. [Skjema for godkjenning av bruken av ANSORG](#)
8. [Skjema for felles medarbeiderundersøkelser](#)